

МАУП

Кафедра загальнонаукових, соціальних та поведінкових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор
Одеського інституту ПрАТ “ВНЗ “МАУП”

Ольга КУЗНЕЦОВА

"29" серпня 2025 р.

СХВАЛЕНО на засіданні кафедри
загальнонаукових, соціальних та
поведінкових дисциплін

Протокол № 6 від 28.08.2025р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Алла НЕРУБАССЬКА

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ»***

Спеціальності: **073 Менеджмент**

Освітнього рівня: **другий (магістерський) рівень**

Освітньої програми: **«Економіка та управління бізнесом»**

Спеціалізація: _____

Розробник силабусу навчальної дисципліни:

Борисенко Наталія Миколаївна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри загальнонаукових, соціальних та поведінкових дисциплін

Викладач:

Борисенко Наталія Миколаївна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри загальнонаукових, соціальних та поведінкових дисциплін

Силабус розглянуто на засіданні кафедри загальнонаукових, соціальних та поведінкових дисциплін
Протокол № 6 від «28» серпня 2025р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Українська мова професійного спрямування
Шифр та назва спеціальності	073 Менеджмент
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	3 кредити/90 год Лекції: Семинарські заняття: 34 Самостійна робота студентів: 56
Терміни вивчення дисципліни	I семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	https://odessa.maup.com.ua/about-institute/kafedry/kafedra-upravlinnja--1/

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Борисенко Наталія Миколаївна</i>	
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри
Дисципліни, які викладає НПП	Українська мова
Напрями наукових досліджень	Українська мова і література, мовний етикет, дослідження творів української літератури
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0351-2779 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=DHMGDTTrB8GsC&hl=uk&oi=sra
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	natalja.borisenko@gmail.com
Контактний тел.	+38 (096) 841-35-39
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://odessa.maup.com.ua/borisenko-natalija-mikolaiвна/

Анотація курсу. Дана навчальна дисципліна є міждисциплінарною в системі професійної підготовки менеджерів. Дисципліна вивчається на завершальному етапі підготовки студентів з метою формування майбутньої професійної компетентності менеджера при взаємодії з персоналом організації на усіх етапах функціонування. На сучасному етапі розвитку ринкових відносин в Україні питання підготовки менеджерів до роботи в організації, вміння спілкуватися, культура мовлення виступає на перший план.

Предметом вивчення дисципліни є сукупність теоретичних, методологічних та практичних питань, пов'язаних із використанням української мови у професійній, науковій та діловій сферах.

Для набуття навичок критичного, стратегічного, аналітичного мислення, культури усного та писемного мовлення, науково-дослідної роботи, ефективної взаємодії у робочих групах, а також для формування умінь прийняття рішень у процесі підготовки та реалізації професійних комунікаційних завдань, здобувачі у межах вивчення дисципліни виконують індивідуальні та групові вправи, працюють із реальними текстами, документами та актуальними інформаційними ресурсами.

Метою курсу є формування у майбутніх фахівців умінь і навичок досконалого володіння українською літературною мовою; підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, формування комунікативної грамотності студентів; набуття комунікативного досвіду для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця; вироблення навичок оптимальної мовної поведінки; оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; сприйняття і відтворення різних типів текстів, засвоєння лексики і термінології свого фаху, послуговування різними типами словників; практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить спілкування на належному мовному рівні; підготувати фахівців, які добре володіють рідною мовою й здатні грамотно застосувати її до потреб спілкування у сфері економіки та менеджменту.

Завдання дисципліни: полягає в активізації вже відомих знань з української мови, опануванні фахової лексики, виробленні вмінь і навичок вільного використання й практичного застосування набутих знань у фаховій галузі, підвищенні мовної культури студентів і стимулюванні її вдосконалення як невід'ємної складової загальної й професійної культури особистості.

Основою дисципліни становить процес опанування студентами норм сучасної української літературної мови – орфоепічних, акцентологічних, лексичних, морфологічних, синтаксичних. Самостійні заняття передбачають поглиблене опрацювання наукової, спеціальної літератури (словників, довідників, інших джерел).

Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування» базується на знаннях та вміннях, отриманих здобувачами освіти при вивченні таких дисциплін: «Сучасна українська мова» та інших.

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання та вміння, набуті студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування», забезпечують успішне засвоєння інших дисциплін, орієнтованих на формування професійних компетентностей у сфері менеджменту, зокрема: «Методика викладання менеджменту», успішному проходженню Переддипломної практики та написанню Кваліфікаційної роботи.

Програмні компетентності

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
Спеціальні компетентності	СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації та підприємства. СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН7. Організувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті. ПРН9. Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами. ПРН12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			Методи навчання/методи оцінювання
		Лекції	Семинарськ і зан.	Самостійна робота	
1 семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; аналітичний; синтетичний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проектно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне
Змістовний модуль 1. Особливості офіційно-ділового стилю .					
Тема 1.	Соціальна значущість мовної культури. Сучасна українська літературна мова. Мовна норма.		2	6	
Тема 2.	Словники та двідкові видання з української мови. Етикет спілкування.		4	6	
Тема 3.	Система функційних стилів сучасної української літературної мови.		4	6	
Тема 4.	Особливості офіційно-ділового стилю		4	6	
Тема 5.	Орфоепічні й акцентні норми української літературної мови у сфері права та державного управління		2	6	
Змістовний модуль 2. Ділове спілкування та ділова документація.					
Тема 6.	Лексичні засоби української літературної мови у фаховому спілкуванні. Загальні вимоги до слова в документі		4	8	
Тема 7	Морфологічні засоби української літературної мови у сфері права та державного управління.		4	6	
Тема 8	Синтаксичні засоби української літературної мови у сфері права та		4	6	

	державного управління				опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати, есе); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Тема 9	Ділова документація. Класифікація ділових паперів.		4	4	
Тема 10	Правила написання тексту документів		2	2	
Модульна контрольна робота					
Всього:			34	56	
Форма контролю: екзамен					

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекцій, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань та Інтернет-джерел, виконання практичних завдань (написання рефератів, аналіз реальних та змодельованих ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях, участь в конкурсах наукових робіт, підготовці та публікації наукових статей, тез тощо) протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни; підготовку доповідей та презентацій за тематикою практичних занять; переклад іноземних джерел професійного спрямування; виконання індивідуальних завдань; підготовку до усіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової атестації; розробку інноваційно-інвестиційних планів, інші види діяльності, що використовуються в Академії, Інституті і кафедрі.

Зміст самостійної роботи здобувача освіти визначається робочою програмою навчальної дисципліни конкретної навчальної дисципліни, методичними рекомендаціями, завданнями та рекомендаціями викладача.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;

- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти* 1-й семестр

		Поточний контроль знань									Модульна контрольна робота	Екзамен	Загальна кількість балів
		max 60 %										max 40 %	max 100 %
Теми	Тема 1	...2	Тема 3	..4	..5	..6	..7	..8	..9	Тема 10	20	40	100
Робота на семінарському занятті	5	5	5	5			5		5				
Самостійна робота				5					5				

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування» проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування. Контроль передбачає використання тестів закритої форми (тест-альтернатива, тест-відповідність), а також ситуаційних завдань на основі аналізу практичних кейсів.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування»:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка «відмінно» (А) ставиться за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% усіх завдань);

- оцінка «добре» (В) ставиться за виконання 80% усіх завдань;

- оцінка «добре» (С) ставиться за виконання 70% усіх завдань;

- оцінка «задовільно» (D) ставиться, якщо правильно виконано 60% запропонованих завдань;

- оцінка «задовільно» (Е) ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;

- оцінка «незадовільно» (FX) ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Вище наведені оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

«А» – 18-20 балів;

«В» – 16-17 балів;

«С» – 14-15 балів;

«D» – 12-13 балів.

«E» – 10-11 балів;

«FX» – менше 10 балів.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену (письмово). Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт.

Екзамен складається з двох складових:

- стартової – призначена для оцінювання заходів поточного контролю впродовж семестру;

- екзаменаційної – призначена для оцінювання окремих запитань (завдань) на екзамені.

Рекомендований розмір стартової складової дорівнює 60 балів, екзаменаційної складової – 40 балів.

Мінімальна сума, за якою екзамен вважається складеним – 25 балів.

Стартові бали формуються як сума рейтингових балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю та заохочувальних (якщо передбачені) балів.

Після оцінювання відповідей здобувача на екзамені (виконання екзаменаційної роботи) викладач підсумовує стартові бали та бали за екзамен, зводить до рейтингової оцінки та переводить до оцінок за академічною шкалою.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачами освіти за виконання завдань з самостійної роботи, є однією з складових поточної успішності з навчальної дисципліни.

Самостійна робота з кожної теми за робочою програмою навчальної дисципліни оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів з використанням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)

Можлива максимальна оцінка виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)	Рівень виконання			
	Відмінний	Добрий	Задовільний	Незадовільний
3	3	2	1	0

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Українська мова професійного спрямування» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати практичні та семінарські заняття;
- систематично, системно й активно працювати на практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Українська мова професійного спрямування» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань,

які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела інформації.

Основна:

1. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. / за ред. О. Д. Пономарева. – Київ : Центр учбової літератури, 2022. – 312 с.
2. Українська мова професійного спрямування : підруч. / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко. – Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. – 368 с.
3. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 34 с.
4. Бабич Н. Ф. Культура української мови : навч. посіб. – Львів : Світ, 2020. – 280 с.
5. Коваль Т. О., Кочан І. В. Українська мова у професійному спілкуванні : навч.-метод. посіб. – Київ : Логос, 2019. – 256 с.
6. Горюх О. Д. Ділова українська мова : навч. посіб. – Харків : Основа, 2023. – 198 с.
7. Гриценко О. М. Українська мова професійного спрямування : практикум. – Київ : Академія, 2024. – 220 с.
8. Шевченко Л. І. Українська мова та культура мовлення : навч. посіб. – Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020. – 310 с.
9. Капелюшний О. В. Українська мова професійного спрямування : робочий зошит. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. – 145 с.
10. Українська мова професійного спрямування : метод. рек. для студентів / уклад. І. М. Кравченко. – Київ : НУБіП України, 2022. – 90 с.

Додаткова:

1. Бабич Н. Ф. Основи культури мовлення : навч. посіб. – Львів : Світ, 2018. – 240 с.
2. Гриценко О. М. Практикум з української мови професійного спрямування. – Київ : Академія, 2022. – 210 с.
3. Коваль Т. О. Ділове українське мовлення : навч.-метод. посіб. – Київ : Логос, 2018. – 175 с.
4. Кочан І. В. Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. – 312 с.
5. Мацько Л. І., Мацько О. М. Стилїстика української мови : підруч. – Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020. – 384 с.
6. Пономарів О. Д. Культура слова : мовностилїстичні поради. – Київ : Либідь, 2019. – 256 с.
7. Словник української мови : у 20 т. – Київ : Наукова думка, 2010–2022. – (електрон. ресурс). URL: <https://sum20ua.com/>
8. Українська мова професійного спрямування : освітній портал. – (електрон. ресурс).
9. Український правопис : офіц. вид. – Київ : НАН України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні, 2019. – 390 с.
10. Шевченко Л. І. Українська термінологія : навч. посіб. – Київ : Академія, 2021. – 198 с.

Інформаційні ресурси:

1. Міністерство освіти і науки України. Веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/>
2. .
3. Український мовно-інформаційний фонд НАН України. Веб-сайт. URL: .
4. Інститут української мови НАН України. Веб-сайт. URL: <https://iulnas.org.ua/>

5. Освітній портал «Освіта.ua». Електронний ресурс. URL: <https://osvita.ua/>
6. Словники України on-line. Електронний ресурс. URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
7. Електронна бібліотека «Культура української мови». Веб-сайт. URL: <https://ukrlit.org/>

8

.

У
к
р
а
ї
н
с
ь
к
и
й

п
р
а
в
о
п
и
с

:

о
ф
і
ц
.

в
и
д
.

Е
л
е
к
т
р
о
н
н
и
й

р
е
с
у
р